

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č. k. 5 T 5/2017 z 19. februára 2020, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 To 52/2020 z 23. novembra 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 24/2022 zo 16. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) 17. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 5 T 5/2017 z 19. februára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 To 52/2020 z 23. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tdo 24/2022 zo 16. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ako aj priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu krádeže spolupáchatel'stvom podľa § 212 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. a)

v spojení s § 20 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov, ktorého výkon bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 26 mesiacov. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo ním podané odvolanie zamietnuté a napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo ním podané dovolanie odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ pred ústavným súdom namietajú, že všeobecné súdy sa v jeho trestnej veci nevysporiadali so skutočnosťou, že svedok [REDAKOVANÉ], ktorý proti nemu vypovedal, získal za svoju výpoveď výhody, a to nielen v predmetnom trestnom konaní („*spolupracujúci svedok*“), ale aj v inom trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 2 T 129/2016, ktoré „*súbežne prebiehalo*“ a v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie o vine.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom a napadnutými uzneseniami v trestnej veci sťažovateľa.

5. Ešte pred samotným preskúmaním ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí ústavný súd preveril dodržanie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zo 16. júna 2022 bolo sťažovateľovi doručené až 30. januára 2023, ako to aj sám uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, a teda lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) bola rešpektovaná.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie:

6. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

7. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov

nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku odvolanie krajskému súdu, ktorú využil, a krajský súd rozhodol svojím napadnutým uznesením.

9. Ústavnú sťažnosť bolo v súlade s už uvedeným v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Rovnaké závery o právomoci ústavného súdu možno vysloviť aj vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Právna úprava totiž sťažovateľovi umožňovala v okolnostiach danej veci domáhať sa ochrany jeho práv prostredníctvom podania dovolania najvyššiemu súdu, pričom sťažovateľ dovolanie vo svojej trestnej veci podal a o tomto ňom podanom dovolaní bolo rozhodnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

11. Aj túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde Slovenskej republiky pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že všeobecné súdy vrátane najvyššieho súdu nevenovali pozornosť skutočnosti, že svedok, ktorý proti nemu vypovedal, získal výhody v danom, ale aj v inom trestnom konaní (pozri bod 3 tohto uznesenia).

13. V dôsledku ignorovania predmetného aspektu jeho prípadu malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v nadväznosti na uvedené aj jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, keďže mal byť pozbavený (osobnej) slobody spôsobom odporujúcim zákonu.

14. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy; III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014).

15. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 279/2018).

16. Ústavný súd stabilne judikuje, že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 402/08).

17. Sťažovateľ pred ústavným súdom konkrétne namieta, že (1.) svedok [REDAKOVANÉ] nebol v predmetom trestnom konaní proti sťažovateľovi ani len obvinený, čím získal v podstate beztrestnosť, a že (2.) tento svedok získal „výhodu“ prijatia jeho vyhlásenia o vine vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 129/2016, ktoré malo prebiehať súbežne s trestným konaním proti sťažovateľovi.

18. Zo sťažovateľom podaného dovolania vyplýva, že v dovolaní najvyššiemu súdu namietal o. i. aj beztrestnosť svedka [REDAKOVANÉ] v tejto trestnej veci (jeho 1. námietka pred ústavným súdom). Pokiaľ však ide o vec vedenú na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 129/2016 a tam údajne získaný benefit svedka [REDAKOVANÉ] (jeho 2. námietka pred ústavným súdom), takáto námietka v ňom podanom dovolaní, ktoré sťažovateľ ústavnému súdu sám predložil, absentuje.

19. Vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľa o beztrestnosti svedka [REDAKOVANÉ] najvyšší súd poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorého správnosť a presvedčivosť podľa jeho názoru sťažovateľ vo svojom dovolaní nijakým spôsobom nespochybnil.

20. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia uviedol, že obhajoba sťažovateľa bola vyvrátená svedeckou výpoveďou [REDAKOVANÉ] objektivizovanou výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] zápisnicou z obhliadky miesta činu, ako aj závermi znaleckých posudkov z odboru kriminalistiky, z ktorých vyplýva spôsob vlámania sa do predajne potravín. Ďalej upriamil pozornosť sťažovateľa na skutočnosť, že využitie zákonom ukotveného inštitútu spolupracujúceho svedka nemožno bez ďalšieho považovať za defektný prvok oslabujúci dôkaznú situáciu. Krajský súd zdôraznil, že obsah výpovedí svedka [REDAKOVANÉ] posúdil samostatne a aj v nadväznosti na ďalšie dôkazy a na základe uvedeného dospel k záveru, že jeho výpovede neboli svojvoľné, rozporné ani účelové. Výpovede [REDAKOVANÉ] sa v priebehu celého konania zhodovali vo významných bodoch a boli objektivizované aj nepriamymi dôkazmi. Krajský súd tiež na dokreslenie situácie poukázal na rozsudok okresného súdu č. k. 1 T 11/2017 z 5. októbra 2017, ktorým bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] uznaný za vinného, že po predchádzajúcej dohode so sťažovateľom a za pomoci [REDAKOVANÉ] (sťažovateľom spochybňovaný spolupracujúci svedok, pozn.) spáchal krádež vlámaním do rodinného domu v obci [REDAKOVANÉ] pričom popisovaný skutok mal byť spáchaný len mesiac neskôr ako skutok, za ktorý bol sťažovateľ odsúdený napadnutým rozsudkom okresného súdu.

21. Ústavný súd v nadväznosti na citované závery konštatuje, že sťažovateľ svoju argumentáciu v ústavnej sťažnosti obmedzil v podstate na spochybňovanie inštitútu spolupracujúceho svedka ako takeého, nijakým relevantným spôsobom však nespochybnil už citované závery krajského súdu a najvyššieho súdu.

22. K samotnému inštitútu spolupracujúceho svedka už ústavný súd judikoval, že ide o legálny inštitút, ktorý nemožno považovať *a priori* za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou takýchto výpovedí dopracovali (III. ÚS 758/2016). Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zásade nebráni vnútroštátnemu súdu v tom, aby odkázal na usvedčujúcu výpoveď spolupáchateľa, a to aj v prípade, ak sa o tomto svedkovi vie, že sa pohyboval v kriminálnych kruhoch (rozsudok ESLP Xenofontos a ďalší proti Cypru z 25. 10. 2022, sťažnosti č. 68725/16, č. 74339/16 a č. 74359/16, bod 77 a nasl.). Dôležité je, aby konanie ako celok bolo spravodlivé, a to predovšetkým s ohľadom na práva obhajoby (rozhodnutie o prijateľnosti vo veci Szilagyi proti Rumunsku zo 17. 12. 2013, sťažnosť č. 30164/04).

23. Už uvedené závery najvyššieho súdu odkazujúce na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu považuje ústavný súd v okolnostiach danej veci za dostatočne presvedčivé, a teda aj rešpektujúce základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecné súdy konajúce v trestnej veci sťažovateľa odkázali nielen na výpoveď sťažovateľom spochybňovaného spolupracujúceho svedka, ale aj na jej konzistentnosť, podporujúce nepriame dôkazy, ako aj na kontext páchania trestnej činnosti sťažovateľom a inými osobami v súvislosti s ďalším trestným konaním a odsúdením na okresnom súde.

24. Pokiaľ ide o druhú námietku sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, táto je v konaní pred ústavným súdom neprípustná.

25. Druhá námietka sťažovateľa o výhode získanej svedkom [redacted] vo veci vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 2 T 129/2016 [z ústavnej sťažnosti vyplýva, že ide o „výhodu“ vo forme prijatia vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“)] nebola v dovolacom konaní pred najvyšším súdom uplatnená, a preto je ústavná sťažnosť v tejto časti neprípustná.

26. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti nijakým právne relevantným spôsobom neobjasnil, z akého dôvodu považuje prijatie vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda vyhlásenie obvineného, že je vinný zo skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe, za výhodu, ktorú by obvinený v danom trestnom konaní získal, resp. aká konkrétna praktická výhoda by z uvedeného pre daného svedka vyplývala (v zmysle judikatúry ESLP „imunita alebo iná výhoda“; porov. rozsudok vo veci Erik Adamčo proti Slovensku z 1. 6. 2023, body 64 a nasl., v ktorom údajná neproporčná výhoda predstavovala u jedného zo spolupracujúcich obvinených vyhnutie sa doživotnému trestu odňatia slobody a u iného vyhnutie sa trestnému stíhaniu za vraždu). Sám sťažovateľ v súvislosti s označeným konaním na Okresnom súde Humenné uviedol, že „*tento svedok s kriminálnou minulosťou bol právoplatne uznaný za vinného z majetkovej trestnej činnosti*“, pričom „*súd prijal jeho vyhlásenie o vine*“.

27. Ak sa sťažovateľ predsa domnieva, že z prijatia vyhlásenia o vine konajúcim súdom skutočne vyplývala (neproporčná) praktická výhoda či benefit pre konkrétneho svedka, môže tento argument uplatniť v návrhu na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku,

keď zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že tento dôkaz či skutočnosť (výhoda poskytnutá spolupracujúcemu svedkovi) neboli všeobecným súdom pri rozhodovaní o jeho vine a treste známe, a teda ani nemohli byť relevantným spôsobom zohľadnené.

28. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je preskúmať prípadný dopad tejto námietky, teda sťažovateľom tvrdenej „výhody“ prijatia vyhlásenia o vine poskytnutej spolupracujúcemu svedkovi na jeho dôveryhodnosť v trestnej veci sťažovateľa v prvom stupni, ale presvedčiť sa, že všeobecné súdy na túto námietku, ak im bola prednesená, relevantným a presvedčivým spôsobom reagovali.

29. Na základe uvedeného bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti a podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

30. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

31. Z už uvedeného je na prvý pohľad zrejmé, že vo veci sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, v dôsledku čoho nebolo možné jeho žiadosti vyhovieť (bod 2 výroku tohto uznesenia).

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa opodstatnenie.

33. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18m ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádzajú od 1. júna 2023 výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu z Okresného súdu Košice-okolie na Mestský súd Košice.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu